

OBSAH

- Tvorba metodiky pro posuzování funkčnosti zelené infrastruktury | Strana 1
- Po stopách kočky divoké: třetí setkání partnerů projektu MaGICLandscapes v Národním parku Thayatal | Strana 2
- Propojování zelených koridorů v východním Waldviertelu a západním Weinviertelu | Strana 3
- Prezentace výsledků: výhody mezinárodní spolupráce s jinými projekty | Strana 5
- Zprávy z regionů: Kyjovsko, Krkonoše a Trojzemí Česko-Německo-Polsko | Strana 6

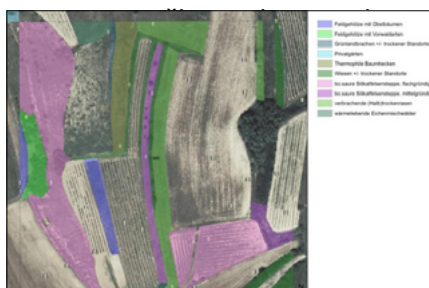
TVORBA METODIKY PRO POSUZOVÁNÍ FUNKČNOSTI ZELENÉ INFRASTRUKTURY

Koordinátorem druhého pracovního balíčku (Work Package 2) je Ústav botaniky a výzkumu biodiverzity z Vídeňské univerzity. Cílem pracovního balíčku je tvorba nástrojů a metodiky pro posuzování funkcí zelené a modré infrastruktury využitelných v ochraně přírody a plánovacích aktivitách nejen v oblastech, kterými se projekt přímo zabývá, ale i mimo ně.

Většina snah o hodnocení přírodních a přírodě blízkých prvků zelené infrastruktury se dosud zaměřovala především na jejich hodnotu z hlediska biodiverzity či ochrany přírody. Příkladem může být hodnocení vlivu na místní krajinný ráz nebo hodnocení přírodních podmínek pro různé organismy s důrazem na ohrožené druhy. Hodnocení však u těchto prvků zpravidla nezahrnovala hledisko funkčnosti z pohledu ekosystémových služeb a/ nebo funkcí vázaných na fyzickou a funkční konektivitu v rámci krajinné struktury a ekologických sítí.

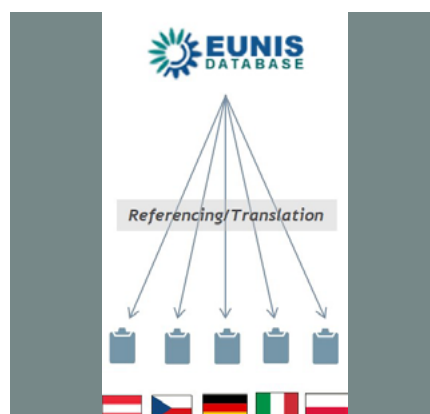
HODNOCENÍ UMOŽŇUJE ZVÁŽENÍ VŠECH DOSTUPNÝCH PODKLADŮ V ROZHODOVACÍCH PROCESECH

Vyvíjené nástroje cílí na možnost posuzovat funkčnost komplexně v rámci jedné hodnotící metodiky, a podpořit tak kvalitu podkladových dat pro rozhodovací procesy týkající se ochrany stávajících či tvorby nových prvků zelené infrastruktury ve venkovské, příměstské, ale i městské krajině. Metodika posuzování funkčnosti by měla být prvotně aplikována

Mapování lokálních prvků zelené infrastruktury a biotopů
Mapy: Vídeňská univerzita

Level of naturalness	Hemerobiotic State	Definition
1	Metahemerobiotic	paved, built up, destroyed
2	Polyhemerobiotic	completely transformed
3	a-euhemerobiotic	partly transformed
4	b-euhemerobiotic	strongly influenced
5	Mesoheerobiotic	moderately influenced
6	Oligoheerobiotic	semi-natural
7	Aheerobiotic	natural

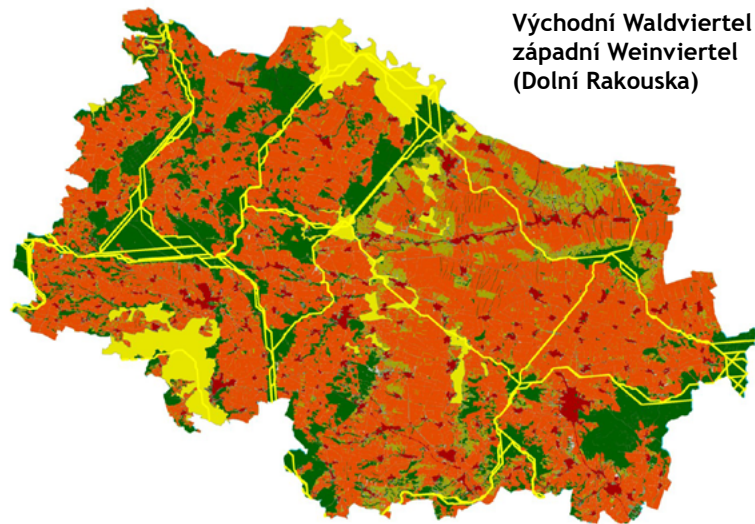

Vlevo: Hodnocení přirozenosti prvků zelené infrastruktury za pomoci indexu hemerobie; vpravo: Sestavení regionálního katalogu biotopů na základě biotopů EUNIS a národního katalogu biotopů | zdroj: Vídeňská univerzita

pro hodnocení přirozenosti prvků zelené infrastruktury na základě využití indexu hemerobie (odchylky od přirozenosti) a pro analýzu potenciálních a existujících

systemů posuzujících, jak prvky zelené infrastruktury ovlivňují, resp. přispívají ke konektivitě krajiny. Jak bylo zmíněno výše, může se jednat o konektivitu

funkční (funkce nášlapných kamenů „stepping stones“) nebo fyzickou (rozsáhlý lesní komplex či řeka). Terénní i kancelářská část prací bude v první polovině roku 2019 aplikována ve vybraných lokalitách všech devíti případových studií. Mapy a shromážděné poznatky pak budou sloužit pro demonstraci funkčnosti zelené infrastruktury. Do konce roku 2019 bude vypracován oficiální Manuál pro hodnocení funkčnosti zelené infrastruktury.

Východní Waldviertel a západní Weinviertel (Dolní Rakouska)

Mapa zelené infrastruktury na ploše případové studie v Rakousku: jádrové oblasti a koridory | mapa: Vídeňská univerzita

PO STOPÁCH KOČKY DIVOKÉ: TŘETÍ SETKÁNÍ PARTNERŮ PROJEKTU MAGICLANDSCAPES V NÁRODNÍM PARKU THAYATAL

Informační centrum NP Thayatal situované na přechodu otevřené krajiny a rozsáhlých lesních porostů bylo skvělým místem k diskuzi nad dosavadními aktivitami, výsledky a dalšími kroky v rámci národních a regionálních inventarizací zelené infrastruktury. Hlavním cílem však tentokrát bylo dosáhnout shody na metodách detailních analýz funkční konektivity a služeb vybraných prvků zelené infrastruktury na lokální úrovni.

Mapování na národní (mezinárodní) úrovni bylo dokončeno pracovníky Leibnizova Institutu pro ekologický městský a regionální rozvoj v Drážďanech. Výsledná mapa zobrazuje všechny kategorie využití krajiny považované v rámci na projektu za zelenou infrastrukturu ve středoevropském prostoru.

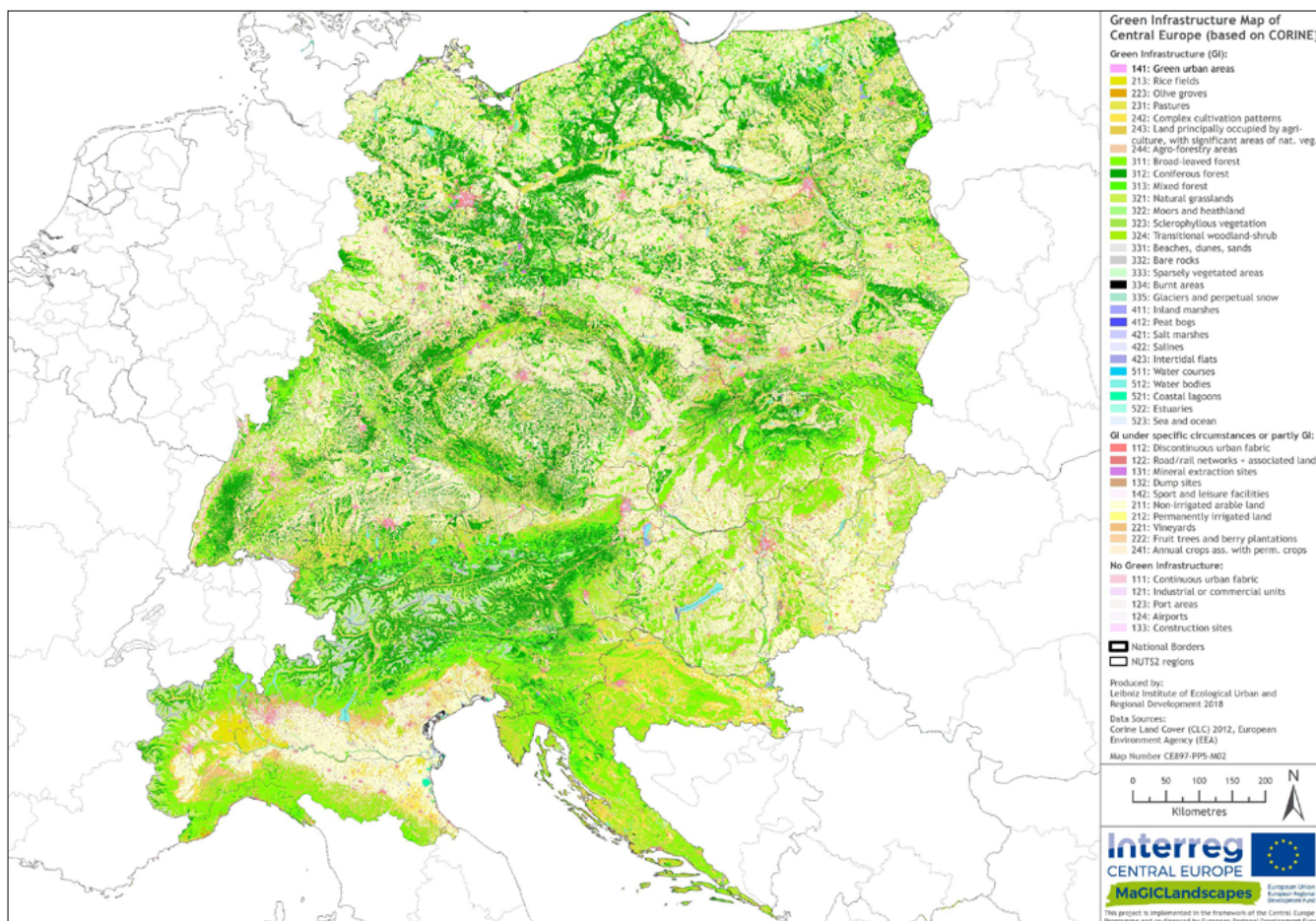
V následujících měsících budou jednotliví partneři projektu mapovat prvky zelené infrastruktury na lokální úrovni ve vybraných územích. Toto přesnější mapování je zaměřeno především na ekologickou konektivitu a funkčnost (viz článek na straně 1). V rámci terénního šetření v lokalitách případových studií pak bude posuzována přirozenost vybraných prvků.

V rámci terénní exkurze měli projektoví partneři možnost poznat část NP Thayatal. Dr. Thomas Wrbka z Vídeňské univerzity seznámil účastníky exkurze s mnoha místními přírodními a historickými zajímavostmi. Geologická pestrost území NP vede k velké pestrosti

přírodních stanovišť na malé ploše a způsobuje vysokou biodiverzitu. Hraniční most přes řeku Dyji v historickém městečku Hardegg spojuje místní obyvatelstvo s komunitou žijící na české straně hranic v nedaleké obci Čížov. Je symbolem přátelství a spolupráce mezi lidmi obou národů po pádu železné opony v roce 1989, která vyústila ve vznik přeshraničního národního parku a společnou ochranu přírody.

Nahoře: Kulatý stůl na 3. partnerském setkání projektu MaGICLandscapes; dole: průzkum lokální zelené infrastruktury | fotky: Marco Neubert

Mapa zelené infrastruktury střední Evropy | mapa: IOER

PROPOJOVÁNÍ ZELENÝCH KORIDORŮ VE VÝCHODNÍM WALDVIERTELU A ZÁPADNÍM WEINVIERTELU

Území pro případovou studii v Dolním Rakousku zahrnuje okresy Horn a Hollabrunn. Z hlediska geologických a topografických poměrů se jedná o přechodovou zónu mezi dvěma krajinnými jednotkami - Waldviertelem na západě a Weinviertelem na východě. Značná část zájmové lokality spadá díky vysoké biodiverzitě do soustavy Natura 2000. V rámci projektu MaGICLandscapes vytvoří pracovníci Vídeňské univerzity a Národního parku Thayatal strategie na napojení lokálních prvků zelené infrastruktury do širší prostorově pojaté sítě.

Východní Waldviertel je tvořen kopcovitou krajinou s převážně rulovým podložím. Řeka Dyje (Thaya) tvoří část severní hranice oddělující region od České republiky a dává jméno přeshraničnímu Národnímu parku Podyjí/Thayatal. Jedná se o výjimečný ostrov biologické rozmanitosti v říčním kaňonu, na přilehlých svazích a navazujících plošinách pokrytých převážně lesem.

Díky kombinaci jílovitých sedimentů a sprašových usazenin je tento region v porovnání s okolními oblastmi úrodnější.

Z tohoto důvodu je intenzivně zemědělsky využíván. Krajina je charakterizována mozaikou zemědělských ploch s různými plodinami. Lesy a remízky s borovicemi, pionýrskými dřevinami (břízy, osiky, třešně) či duby letními fungují jako centra biodiverzity a nabízejí životní podmínky pro rostliny a různé skupiny živočichů (jedná se např. o refugium pro obojživelníky a plazy či místo pro hnízdění ptáků, včetně dravců, např. moták lužní (*Circus pygargus*), tuhý šedý (*Lanius excubitor*), moták pochop (*Circus aeruginosus*) nebo koropty polní

(*Perdix perdix*)). V kontextu celého Rakouska je Waldviertel periferní oblastí u hranic s Českou republikou a nemá proto příliš vyvinutou infrastrukturu v podobě dálnic. Avšak stále více lidí objevuje Waldviertel jako turistickou a rekreační destinaci.

ZALESNĚNÉ VRCHOVINY NA ZÁPADĚ, OTEVŘENÁ KRAJINA PANONSKÉ PÁNVE NA VÝCHODĚ

Rulový hřbet Manhartsberg představuje nejvýše položené místo v regionu a tvoří hranici mezi východním Waldviertelem

Vlevo: Větrný mlýn v Retzu obklopený vinohrady v západním Weinviertelu | fotka: Marco Neubert; nahoře vpravo: Řeka Dyje meandrující v kopcovité krajině pokryté převážně smíšenými lesy. | fotka: Jan Pavlík; dole vpravo: Kde potřebují zelenou infrastrukturu? Účastníci regionálního setkání diskutují na téma zelené infrastruktury v místní krajině. | fotka: Karin Widhalm

a západním Weinviertelem. Je charakterizován širokými otevřenými údolními a pískovcovými sedimenty s opakujícími se nízkými pahorky. Vzhledem k průměrným ročním srážkovým úhrnům mezi 450 a 600 mm se jedná o jednu z nejsušších oblastí Rakouska. V důsledku toho zde není příliš vyvinutá říční síť.

Oproti východnímu Waldviertelu se zde vyskytuje více luk a méně mokřadů. Díky panonskému klimatu a sprašovitým půdám byl tento region předurčen k vinařství a je z tohoto hlediska nejvýznamnější oblastí v Rakousku. Mnoho vlhkých luk a biotopů vázaných na zvýšené množství vody bylo ztraceno v důsledku regulace vodních toků a meliorace krajiny pro zemědělské potřeby. Na pahorcích a strmějších svazích je krajina více mozaikovitá. Vinice jsou protkány ploškami xerothermních travníků a vřesovišť. V relativně vyšších nadmořských výškách v rámci území lze nalézt teplomilné doubravy.

Vegetace je zde výjimečná díky koexistenci panonských druhů a druhů, které se běžně vyskytují mnohem dále na východě. Toto spektrum zahrnuje například jazýček jadranský (*Himantoglossum adriaticum*) nebo sápu hlíznatou

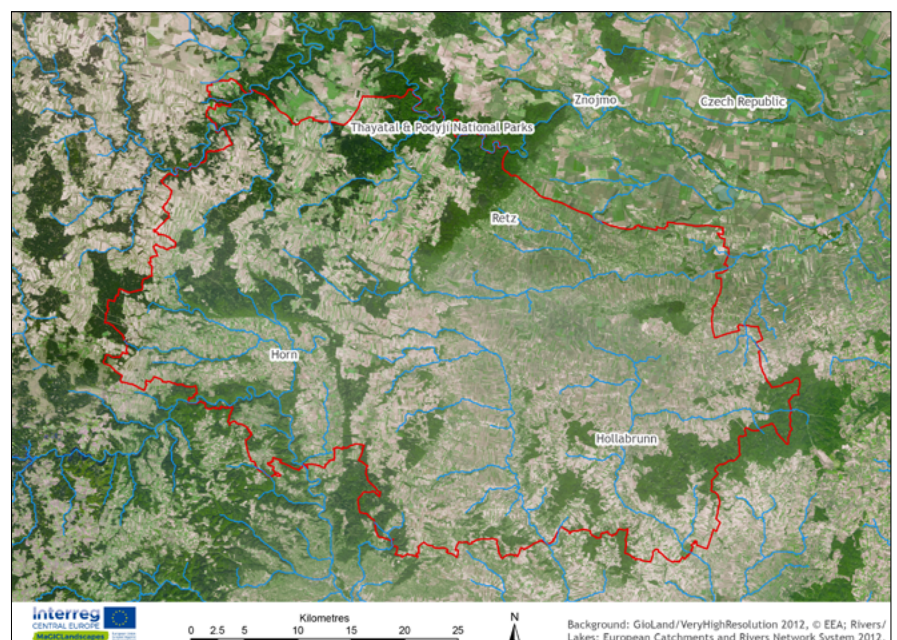
(*Phlomoides tuberosa*). Kromě dropa velkého (*Otis tarda*) je západní Weinviertel domovem i několika dalších ohrožených druhů ptáků, jako je moták lužní (*Circus pygargus*) či tuhák obecný (*Lanius collurio*).

ÚČAST MÍSTNÍCH AKTÉRŮ

Průběžné zapojení místních aktérů (tzv. stakeholderů) do procesu vytváření lokálních strategií a kroků ke zlepšení stavu krajinné

konektivity a pro investice do zelené infrastruktury je důležitým aspektem projektu.

Lidé, kteří ve východním Waldviertelu a západním Weinviertelu žijí, pracují, či se podílejí na plánování a utváření těchto regionů, pomáhají projektovým partnerům díky důvěrné znalosti místních podmínek vytvořit výstupy, které budou dobře využitelné a prospěšné.

Případová studie "Východní Waldviertel a západní Weinviertel" v Dolním Rakousku | mapa: IOER

První workshop v listopadu 2018 v Hardeggu ukázal mnoho aktuálních i potenciálních benefitů prvků zelené infrastruktury v zájmové oblasti. Účastníci setkání diskutovali nad tématy realizace prvků zelené infrastruktury v krajině a jejich managementu,

jako jsou např. výsadby stromů podél vodních toků, nové postupy v pastvě či ekologické způsoby lesního hospodaření. Uvažuje se mimo jiné vytvořit plán koridorů pro kočku divokou (*Felis silvestris*) na základě identifikace potenciálních migračních tras v

rámcí Národního parku Thayatal a mezi parkem a okolní krajinou.

PREZENTACE VÝLEDKŮ: VÝHODY MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE S JINÝMI PROJEKTY

Program Interreg Central Europe podporuje mezinárodní spolupráci nejen mezi institucemi a členskými státy, ale také mezi projekty v rámci programu a mimo něj, což napomáhá propojování výsledků a výstupů.

Projekt MaGICLandscapes spolupracuje s dalšími projekty ze střeoevropských i jiných kooperačních programů. Tvorba sítí a kontaktů funguje mezi partnery ze stejného regionu pracujícími na různých projektech i na nadnárodní úrovni mezi vedoucími institucemi. Na konci listopadu 2018 vystoupili členové skupiny MaGICLandscapes na úvodní konferenci projektu DaRe to Connect (Supporting Danube Region's ecological Connectivity by linking Natura 2000 areas along the Green Belt) v rámci programu Interreg Danube. V rámci tohoto projektu shromáždila bavorská pobočka

BUND-Friends of the Earth Germany (nestátní nezisková organizace) zástupce veřejných činitelů, univerzit, neziskových organizací, nadací či ochránců přírody s jednotným cílem - propojit hodnotná přírodní stanoviště podél Evropského zeleného pásu, též nazývaného páteří evropské zelené infrastruktury.

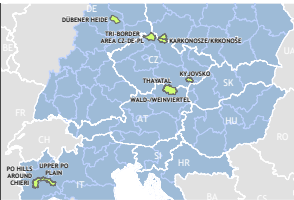
V rámci šesti pilotních regionů podél tohoto pásu identifikují partneři projektu potenciální a proveditelné ekologické koridory mezi lokalitami soustavy Natura 2000 a ostatními chráněnými územími tak, aby se zlepšila kvalita místní zelené infrastruktury. Informace týkající se ekologické funkčnosti a ekosystémových služeb na obou stranách zeleného pásu (25 km zóna) budou stanoveny na základě satelitních snímků s vysokým rozlišením (SENTINEL -2). Projekt MaGICLandscapes bude

Prezentace MaGICLandscapes na úvodní konferenci projektu DaRe to Connect v Bratislavě | fotka: Florian Danzinger

dále spolupracovat s projektovými partnery DaRe to Connect, a to zejména v rámci problematiky hodnocení krajinné funkčnosti a služeb.

www.interreg-danube.eu/d2c

ZPRÁVY z regionů

KYJOVSKO

IDENTIFIKACE ZELENÉ INFRASTRUKTURY NA KYJOVSKU

V minulém zpravodaji informoval brněnský tým Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví (VÚKOZ) o tom, jak vytvořil bezešvou vrstvu Územního systému ekologické stability (ÚSES) a mapu významných krajinných prvků (VKP), a jak bojoval s vytvořením regionální mapy zelené infrastruktury. Zkombinování existujících dat byl větší oříšek, než se předpokládalo a tudíž tvorba této mapy zabrala mnohem více času, nicméně se ji nakonec podařilo dokončit.

Proti tomu vytváření map s historickou zelenou infrastrukturou na Kyjovsku bylo mnohem jednodušší, i když zdoluhavější díky manuální vektorizaci. Přesto práce postoupily a v současnosti je hotova téměř polovina území.

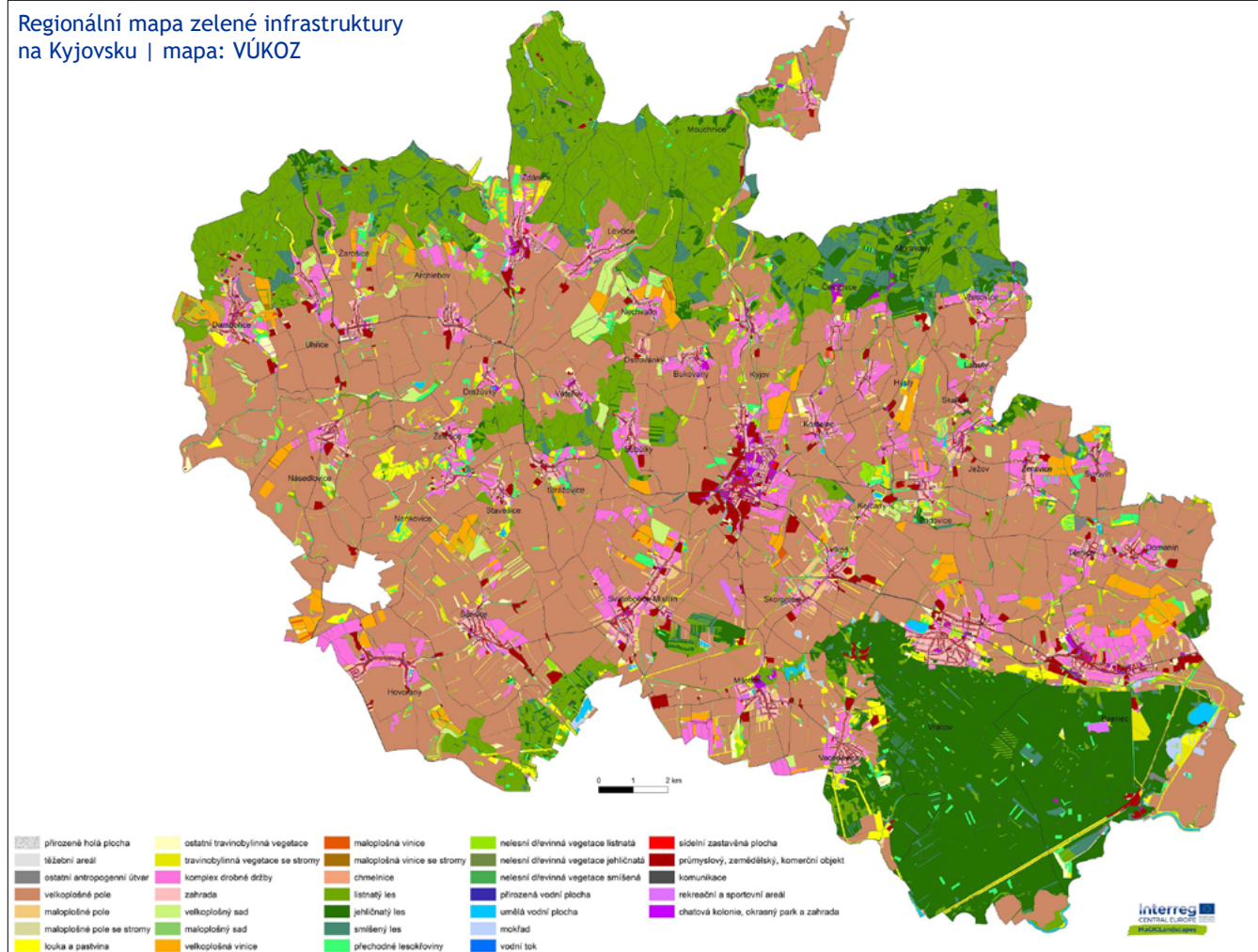
Tyto výsledky byly prezentovány na mezinárodních konferencích: ve slovenské Nitře byly ukázány a diskutovány problémy s tvorbou map zelené infrastruktury na podkladě dostupných dat, a na Forum Carpaticum 2018 v

maďarském Egeru, bylo hovořeno o využití konceptu zelené infrastruktury pro zachování mizejících tradičních historických struktur.

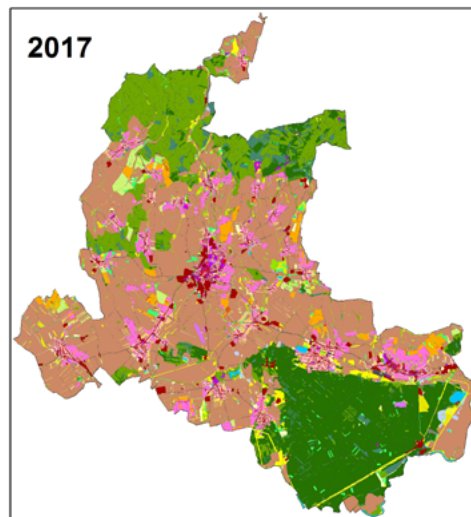
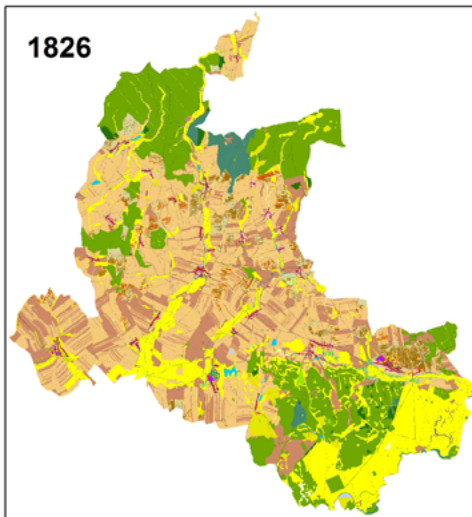
ÚČAST MÍSTNÍCH AKTÉRŮ

„O mizejících historických strukturách jsme se bavili i s místními aktéry na Kyjovsku“, řekla Hana Skokanová, vedoucí týmu. „Na začátku prosince jsme uspořádali workshop v Kyjově, kde jsme probírali nejen problémy Kyjovské krajiny, ale také možnosti, jak a kam zelenou

Regionální mapa zelené infrastruktury na Kyjovsku | mapa: VÚKOZ

infrastrukturu/zeleně zavádět, jaké jsou její přínosy, kteří aktéři mohou krajinu nejvíce ovlivňovat a jakým způsobem „zburcovat“ veřejnost, aby se o svou krajinu více zajímala.“

přirozené holá plocha	travinobylinná vegetace se stromy	chmelnice	přirozená vodní plocha
těžební areál	komplex drobné držby	listnatý les	umělá vodní plocha
ostatní antropogenní útvar	zahrada	jehličnatý les	mokřad
velkoplošné pole	velkoplošný sad	smíšený les	vodní tok
maloplošné pole	maloplošný sad	přechodné lesokřoviny	sídelní zastavěná plocha
maloplošné pole se stromy	velkoplošná vinice	nelesní dřevinná vegetace listnatá	průmyslový, zemědělský, komerční objekt
louka a pastvina	maloplošná vinice	nelesní dřevinná vegetace jehličnatá	komunikace
ostatní travinobylinná vegetace	maloplošná vinice se stromy	nelesní dřevinná vegetace smíšená	rekreační a sportovní areál
			chatová kolonie, okrasný park a zahrada

Nahoře vlevo: Hana Skokanová prezentovala dílčí výsledky projektu na Forum Carpathicum 2018; nahoře vpravo: Prosincový workshop v Kyjově; vlevo: Historická a současná krajinná struktura ve vybraných částech Kyjovska Fotky a mapy: VÚKOZ

KRKONOŠE

ČEŠTÍ PARTNEŘI SE SETKALI VE VRCHLABÍ

26. listopadu 2018 se partneři z Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví (VÚKOZ) a Správy Krkonošského národního parku (KRNAP) setkali v sídle KRNAP ve Vrchlabí, aby probrali vzájemnou spolupráci v jednotlivých pracovních balíčcích. Již na prvním setkání v loňském roce 16. října se partneři domluvili, že VÚKOZ pro KRNAP vytvoří mapu regionální zelené infrastruktury. Na tomto setkání byla tedy prezentována tato mapa. Mapa je založena především na vrstvě mapování biotopů, ale je „přeložena do srozumitelnější

řeči“ tak, aby ji rozuměli i laici, a je doplněna o vrstvu cestní a vodní sítě. Dalším bodem jednání bylo předání zkušeností pracovníků VÚKOZ s revizí Územního systému ekologické stability (ÚSES) na území Kyjovska a bylo diskutováno, jak tyto zkušenosti implementovat pro potřeby revize ÚSES na území KRNAP. Po skončení samotného jednání se pracovníci obou pracovišť vydali do terénu prohlédnout si některé lokality se zelenou, resp. modrou infrastrukturou na území Krkonošského národního parku a prodiskutovat její management.

Setkání partnerů ve Vrchlabí
Fotka: VÚKOZ

TROJZEMÍ ČESKO-NĚMECKO-POLSKO

ROZVOJ A PROPOJENÍ ZELENÝCH PLOCH V TROJZEMÍ

V klášteře sv. Marienthal v Ostritzu se uskutečnil druhý workshop o zelené infrastruktuře v trojzemí Česko-Německo-Polsko s účastníky všech dotčených států. Schůzka byla úspěšná a vydláždila cestu pro realizaci rozšíření zelené infrastruktury (ZI) a souvisejících výhod v této oblasti. Klíčové prvky a výstupy z jednání obsahovaly koncept ZI a její (veřejné) výhody.

Účastníci diskutovali o potenciální možnosti financování zlepšení prvků ekologické infrastruktury v městských, příměstských a venkovských prostorech v trojhraničním regionu a o nápadech a tématech pro místní/regionální projekty pro zlepšení prvků zelené infrastruktury.

Nápady pro městské/příměstské oblasti jsou

- soutěž ve školách: “Kdo ma nejzelenější školní dvůr” -

školní zahrady a zelené plochy na pozemku školy

- kreativní vylepšení nepoužívaných a opuštěných prostorů pro mladé lidi
- Bottom-up strategie a akční plány pro (přeshraniční) obce ke zlepšení ZI

Nápady pro venkovské oblasti jsou

- Přírodní řešení pro prevenci před povodněmi včetně ochrany biotopů modráskovitých (*Lycaenidae*)
- Reaktivace jezer řek Lužické Nisy a Lausur

Další workshop se bude věnovat hodnocení ekosystémových služeb a přínosů zelené infrastruktury. Zveme všechny zájemce, aby se k této události připojili 6. února 2019 v Liberci. Přihlaste se [ZDE](#).

Účastníci diskutovali o zlepšení zelené infrastruktury v Trojzemí CZ-DE-PL

MaGICNEWS

Publikováno na TU Dresden, oddělení dálkového průzkumu Země, prof. Dr. Elmar Csaplovics, vedoucí projektu MaGICLandscapes z programu Central Europe

Editoři: Martin Erlebach, David Freudl, Anke Hahn, Hana Skokanová, Tomáš Slach

Pokud máte jakékoli návrhy, požadavky nebo nechcete nadále dostávat zpravodaj, prosíme,

kontaktujte nás:

Management komunikace
anke.hahn@tu-dresden.de
+49 (0)351 463 32812

Řízení projektu
christopher.marrs@tu-dresden.de
+49 (0)351 463 37563

Projekt MaGICLandscapes je podpořen v rámci programu Interreg Central Europe, spolufinancovaného Evropským regionálním rozvojovým fondem (ERDF).

Interreg
CENTRAL EUROPE
European Union
European Regional
Development Fund
MaGICLandscapes